

правоохоронців до діяльності в умовах небезпеки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антоненко С.А. Формування рухових навичок рукопашного бою і психологічної стійкості майбутніх співробітників правоохоронних органів / С. А. Антоненко // Актуальні проблеми фізичної культури і спорту. – Х., 2005. – №6-7. – С. 125-129.
2. Комяга А. В. Тренування курсантів (працівників ОВС) для дій у штатних і екстремальних ситуаціях / А. В. Комяга // Південноукраїнський правничий часопис. – О., 2008. – № 1 – С. 205 – 206.
3. Лаврентьєв О.М. Застосування прийомів рукопашного бою в обмежених умовах / О.М. Лаврентьєв // Молода спортивна наука України: зб. наук. пр. в галузі фіз. культури та спорту. – Львів, 2004. – Т. 1. – С.228–230.
4. Пліско В. І. Використання заходів фізичного впливу з тактичним осмисленням ситуацій відповідно до ступеня загрози : монографія / В. І. Пліско, О. М. Носко. – Чернігів : Чернігівський національний педагогічний університет ім. Т.Г. Шевченка, 2010. – 284 с.
5. Програма навчальної дисципліни «Спеціальна фізична підготовка». – К.: НАВС, 2013. – 23 с.
6. Brutscher B. Waffen und Einsatzmunition der Polizei / von B. Brutscher, C. Baum. – Auflage. – Hilden – 1998. – 360 S.
7. Internationale Polizei Taktiken und Ausbildungen / von B. Siegfried, F. Hübner. – Auflage. – Stuttgart, 1995. – 238 S.
8. Nieuwenhuys A. Oudejans R.R.D. Effects of anxiety on handgun shooting behavior of police officers: a pilot study. Anxiety, Stress&Coping. 2010, vol. 23, pp. 225–233.
9. Taschenmacher R. Dienst – und Einsatzlehre – Ergänzungsband NW – Leitfaden für Theorie und Praxis / von R. Taschenmacher. – 8. Auflage. – 1995. – 212 S.
10. Wedding J. Der Mehrzweck Einsatzstock MES / Tonfa in der praktischen Anwendung / von J. Wedding und Uwe Claussen. – 4. Auflage. – Boorberg, 1999. – 220 S.

Вереньга Ю. В.
Національна академія внутрішніх справ

ЗВ'ЯЗОК ПОКАЗНИКІВ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ТА ФІЗИЧНОГО СТАНУ І ЗДОРОВ'Я ПРАЦІВНИКІВ МВС УКРАЇНИ НА ЕТАПІ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ

Проведено дослідження рівня розвитку фізичних якостей працівників МВС України різних службово-посадових категорій на етапі професійного становлення та визначено взаємозв'язок між їх результатами у фізичній підготовці та показниками фізичного стану і здоров'я. У дослідженні взяли участь 104 працівники першої вікової групи різних службово-посадових категорій. Було проаналізовано результати з бігу на 100 м, підтягування на перекладині та бігу на 1000 м під час вступних іспитів на курси початкової підготовки. Виявлено, що найнижчий рівень фізичної підготовленості визначено у працівників 1-ї категорії. Серед фізичних якостей найгірший рівень у працівників усіх категорій зафіксовано у показниках витривалості. Найбільше достовірних кореляційних зв'язків показників фізичного стану і здоров'я визначено з показниками бігу на 1000 м. Результати дослідження свідчать про необхідність удосконалення чинної програми з фізичної підготовки з працівниками 1-ї категорії на курсах початкової підготовки шляхом покращання рівня розвитку витривалості.

Ключові слова: фізична підготовка, початкова підготовка, працівник.

Вереньга Ю. В. Связь показателей физической подготовленности и физического состояния и здоровья сотрудников МВД Украины на этапе профессионального становления. Проведено исследование уровня развития физических качеств сотрудников МВД Украины разных служебно-должностных категорий на этапе профессионального становления и определена взаимосвязь между их результатами по физической подготовке и показателями физического состояния и здоровья. В исследовании приняли участие 104 сотрудника первой возрастной группы разных служебно-должностных категорий. Были проанализированы результаты бега на 100 м, подтягивания на перекладине и бега на 1000 м во время вступительных экзаменов на курсы начальной подготовки. Выявлено, что самый низкий уровень физической подготовленности у работников 1-й категории. Среди физических качеств наихудший уровень у сотрудников всех категорий зафиксирован в показателях выносливости. Больше всего достоверных корреляционных связей показателей физического состояния и здоровья определено с показателями бега на 1000 м. Результаты исследования свидетельствуют о необходимости усовершенствования действующей программы по физической подготовке с сотрудниками 1-й категории на курсах начальной подготовки путем улучшения уровня развития выносливости.

Ключевые слова: физическая подготовка, начальная подготовка, сотрудник.

Verenga Yu. V. Communication of indexes of physical training and physical state and health of servicemen of Internal Affairs of Ukraine on the stage of the professional becoming. Communication of indexes of physical training and physical state and health of servicemen of Internal Affairs of Ukraine on the stage of professional becoming. Research of level of development of physical qualities of servicemen of Internal Affairs of Ukraine with different duty-post categories on the stage of the professional becoming is conducted and intercommunication between their results from physical training and indexes of physical state and health is definite. Purpose: to set correlation communication of indexes of physical preparedness and physical state and health of servicemen of Internal Affairs of Ukraine with different duty-post categories on the stage of the professional becoming. The tasks of work: 1. To explore the level of physical preparedness of servicemen of Internal Affairs of Ukraine with different duty-post categories. 2. To define intercommunication between the results of servicemen in physical training and indexes of their physical state and health. Research methods: analysis and generalization of literary sources, pedagogical supervision, testing, methods of mathematical statistics. The study involved 104 servicemen of the first age group with different duty-post categories: 1-st – 32, 2-d – 37, 3-d – 35. The results from a run on 100 m, pulling up on a cross-beam and a run on 1000 m during preliminary examinations on the courses of primary training were analyzed. It is set, that the level of physical preparedness of servicemen on the stage of the professional becoming is insufficient. The lowest level of physical preparedness is definite at the servicemen of 1-st category ($R < 0,05-0,001$). Among physical qualities the worst level of the servicemen of all categories is fixed in the indexes of endurance. The most reliable correlation communications of indexes of physical state and health are definite with indexes of a run on 1000 m.

The results of research testify to necessity of improvement of the operating program from physical training with the servicemen of 1-st category on the courses of primary training by the increasing of level of development of endurance.

Key words: physical training, primary training, serviceman.

Постановка проблеми. В умовах складної криміногенної ситуації в державі надзвичайно важливе значення для успішного вирішення завдань забезпечення належного правопорядку і громадської безпеки має високий рівень професійної підготовленості працівників міліції до ефективних дій у штатних та екстремальних умовах. Професійна підготовка працівників органів внутрішніх справ (ОВС) є вирішальним чинником якості правоохоронної діяльності, забезпечення законності та боротьби зі злочинністю. Фізична підготовка як невід'ємна частина професійної підготовки сприяє ефективному виконанню службових завдань, забезпеченню особистої безпеки працівників міліції та їх оточення [2, 3, 6]. Основи професійної підготовки закладаються майбутньому працівнику ОВС ще у курсантські роки під час навчання у вищих навчальних закладах (ВНЗ) МВС України. Однак, аналіз особових справ працівників показав, що на службі в ОВС України перебуває близько 40% правоохоронців, які не навчались у ВНЗ МВС України. Для професійного становлення таких працівників організовано курси початкової підготовки, під час навчання на яких відбувається формування спеціальних знань, умінь та навичок, необхідних для виконання службових обов'язків за конкретною посадою [4, 5]. Працівникам, які не навчались у ВНЗ МВС України важко адаптуватись до нових умов навчальної та службової діяльності в ОВС, адже вчорашні цивільні особи потрапляють у нові умови навчальної та службової діяльності, нові життєві ситуації, що супроводжується істотною перебудовою психічних та фізіологічних станів. У працях багатьох учених [1, 2, 7, 8, 9, 10] встановлено, що фізична підготовка, як один з основних предметів початкової підготовки, має значні можливості у прискоренні процесу адаптації до нових умов службово-професійної діяльності, зміцненні здоров'я, підвищенні функціональних резервів організму працівників, випереджувальному розвитку спеціальних фізичних якостей, формуванні навичок, необхідних для виконання службових завдань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз нормативних документів з питань організації фізичної підготовки на етапі професійного становлення [3, 4] дозволив виявити низку причин, які знижують її ефективність: низький рівень фізичної підготовленості та здоров'я кандидатів на службу; недостатнє врахування вихідного рівня фізичного стану працівників; недостатнє врахування службово-посадових категорій та специфіки майбутньої службової діяльності правоохоронців; значний обсяг занять зі спеціальної фізичної підготовки. У документах визначено, що для ефективного протікання етапу професійного становлення для правоохоронців МВС України організовано початкову підготовку [4]. Початкова підготовка – це процес формування у працівників ОВС спеціальних знань, умінь та навичок, необхідних для виконання службових обов'язків за конкретною посадою. Початкова підготовка проводиться послідовно в 3 етапи: 1-й – навчання за місцем служби під керівництвом безпосередніх керівників і наставників (тривалість – 1 місяць); 2-й – навчання на курсах початкової підготовки (4–6 місяців); 3-й – стажування на посаді за місцем служби (2–4 місяці) [4].

Система фізичної підготовки працівників ОВС на етапі професійного становлення включає загальну (ЗФП) та спеціальну фізичну підготовку (СФП) [2, 3]. Вчені [1, 6, 8, 9] стверджують, що високий рівень ЗФП дозволяє розвивати основні фізичні якості, покращувати функціональні можливості організму, зміцнювати здоров'я, підвищувати працездатність й формувати основу для розвитку спеціальних якостей працівників. За відсутності достатнього рівня ЗФП неможливо розвивати спеціальні фізичні якості й покращувати ефективність професійної діяльності. Залежно від характеру і специфіки проходження служби весь постійний особовий склад ОВС розподіляється на три службово-посадові категорії [3]: 1-ша – начальницький склад апарату МВС України, особовий склад науково-дослідних установ, навчальних закладів МВС України; 2-га – рядовий та начальницький склад міських, районних, лінійних органів, державної автомобільної інспекції, міліції охорони, патрульної служби; 3-тя – рядовий та начальницький склад підрозділів швидкого реагування, спеціального та особливого призначення. У працях [1, 5] відмічається, що фізична підготовка працівників на етапі професійного становлення повинна бути організована відповідно до службово-посадових категорій та враховувати вимоги конкретних посад до підготовленості працівників. Однак, аналіз навчальних планів курсів початкової підготовки показав, що практично на всіх курсах більшість часу, який визначений для занять з фізичної підготовки, виділено на спеціальну фізичну підготовку. Так, наприклад, на курсах початкової підготовки працівників, прийнятих на посади слідчих (2-га категорія), для занять із спеціальної фізичної підготовки виділено 92% загального часу; на курсах працівників, прийнятих у спецпідрозділи («Титан», «Грифон» (3-тя категорія)), – 95%; на курсах початкової підготовки Національної академії внутрішніх справ (1-ша категорія) – 70%. Таким чином, проведений аналіз довів, що якщо на курсах початкової підготовки для працівників 3-ї категорії співвідношення засобів ЗФП і СФП є достатньо обґрунтованим, то для працівників 1-ї категорії система організації та проведення фізичної підготовки на курсах початкової підготовки вимагає доопрацювання. Аналіз наукових праць Безпалого С. М., Ануфрієва М. І. та інших вчених [1, 2, 5] дозволяє дійти висновку, що напрямком розв'язання визначеної проблеми є удосконалення чинної програми фізичної підготовки працівників ОВС України на курсах початкової підготовки шляхом запровадження нового порядку планування й організації фізичної підготовки із працівниками залежно від службово-посадових категорій.

Мета роботи. Встановити кореляційний зв'язок показників фізичної підготовленості та фізичного стану і здоров'я працівників МВС України різних службово-посадових категорій на етапі професійного становлення.

Завдання. 1. Дослідити рівень фізичної підготовленості працівників МВС України різних службово-посадових категорій.

2. Визначити взаємозв'язок між результатами працівників у фізичній підготовці та показниками їх фізичного стану і здоров'я.

Методи дослідження. Аналіз та узагальнення літературних джерел, педагогічне спостереження, тестування, методи математичної статистики.

Організація дослідження. Дослідження проводилось на базі Національної академії внутрішніх справ з 2009 по 2012 рр. У дослідженні взяли участь працівники першої вікової групи (n=104) різних категорій: 1-ї – 32 чол., 2-ї – 37 чол., 3-ї – 35 чол. Було проаналізовано результати з бігу на 100 м, підтягування та бігу на 1000 м.

Обговорення результатів дослідження. Для дослідження фізичної підготовленості працівників різних категорій було проаналізовано рівень розвитку їх фізичних якостей під час навчання на курсах початкової підготовки. Так, аналіз результатів з бігу на 100 м показав, що рівень швидкісних якостей у працівників 1-ї службово-посадової категорії є найнижчим (14,1 с) серед досліджуваних груп працівників (табл. 1). У працівників 2-ї категорії результати з бігу на 100 м є кращими, порівняно з правоохоронцями 1-ї категорії, але різниця є недостовірною (P>0,05). Найкращий показник розвитку швидкісних якостей зафіксовано у працівників 3-ї категорії – 13,1 с, що на 0,9 с краще, ніж у працівників 2-ї категорії (P<0,001) та на 1 с – ніж у 1-ї категорії (P<0,001) (табл. 1). Рівень швидкісних якостей у працівників 1-ї та 2-ї категорій оцінюється на «задовільно», у правоохоронців 3-ї категорії – на «добре».

Таблиця 1

**Рівень фізичної підготовленості працівників МВС України
різних службово-посадових категорій (2009-2011 рр., $X \pm m$, n=104)**

Досліджувані показники	Службово-посадові категорії			Вірогідність		
	1-ша (n=32)	2-га (n=37)	3-тя (n=35)	P1-P2	P2-P3	P1-P3
Біг на 100 м, с	14,1±0,12	14,0±0,11	13,1±0,10	>0,05	<0,001	<0,001
Підтягування на перекладині, рази	10,9±0,49	12,1±0,44	14,3±0,37	>0,05	<0,001	<0,001
Біг на 1000 м, с	231,2±4,16	218,4±3,67	201,3±3,42	<0,05	<0,001	<0,001

Примітка. P1-P2 – вірогідність різниці між показниками розвитку фізичних якостей у працівників 1-ї та 2-ї категорій; P2-P3 – вірогідність різниці між показниками працівників 2-ї та 3-ї категорій; P1-P3 – вірогідність різниці між показниками працівників 1-ї та 3-ї категорій.

Дослідження силових показників у працівників різних категорій за результатами підтягування на перекладині свідчить, що найгірше середнє значення мають працівники 1-ї категорії – 10,9 разів (табл. 1). У працівників 2-ї категорії силові показники вищі, порівняно з аналогічними у працівників 1-ї категорії, на 1,2 рази ($P>0,05$), у правоохоронців 3-ї категорії – на 3,4 рази ($P<0,001$). Різниця між результатами підтягування у працівників 2-ї та 3-ї категорій становить 2,2 рази та є достовірною ($P<0,001$) (табл. 1). Відповідно до настанови з фізичної підготовки силові показники працівників МВС України усіх трьох категорій лежать в межах нормативних вимог та відповідають оцінці «добре». Дослідження рівня розвитку витривалості показали, що найгірші показники з бігу на 1000 м виявлено у працівників 1-ї категорії. Вони становлять 231,2 с (3 хв 51 с) та порівняно з нормативними вимогами оцінюються на «незадовільно» (табл. 1). У працівників 2-ї категорії показники витривалості достовірно кращі, ніж у правоохоронців 1-ї категорії на 12,8 с ($P<0,05$), становлять 218,4 с (3 хв 38 с), але також оцінюються на незадовільну оцінку. Найкращі результати з бігу на 1000 м було виявлено у працівників 3-ї категорії. Вони становлять 201,3 с (3 хв 21 с, оцінка «добре») та є достовірно кращими, порівняно з працівниками 2-ї категорії, на 17,1 с ($P<0,001$), а 1-ї категорії – на 29,9 с ($P<0,001$) (табл. 1).

Порівняльний аналіз рівня фізичної підготовленості працівників різних службово-посадових категорій показав, що найнижчий рівень розвитку фізичних якостей зафіксовано у працівників 1-ї категорії. Серед фізичних якостей найгірший рівень розвитку має фізична витривалість. З метою вивчення впливу занять фізичною підготовкою на покращання фізичного стану та рівня здоров'я працівників МВС України на етапі професійного становлення, нами було проведено кореляційний аналіз між показниками загальної (результатами з бігу на 100 м, підтягування, бігу на 1000 м) і спеціальної (оцінкою за виконання прийомів рукопашного бою та застосування заходів фізичного впливу) фізичної підготовки та показниками, що характеризують фізичний стан і здоров'я правоохоронців (маса тіла, ЖЄЛ, ЧСС, систолічний тиск (САТ), індекс фізичного стану (ІФС), адаптаційний потенціал (АП) та ін.) (табл. 2).

Таблиця 2

Коефіцієнти кореляції між показниками фізичної підготовленості працівників різних службово-посадових категорій (n=104) та показниками їх фізичного стану і здоров'я на етапі професійного становлення (ум.од.)

Показники фізичного стану та здоров'я	Показники фізичної підготовленості працівників різних службово-посадових категорій											
	1-ша (n=32)				2-га (n=37)				3-тя (n=35)			
	ЗФП			СФП	ЗФП			СФП	ЗФП			СФП
	Біг на 100 м	Підтягування	Біг на 1000 м	Оцінка	Біг на 100 м	Підтягування	Біг на 1000 м	Оцінка	Біг на 100 м	Підтягування	Біг на 1000 м	Оцінка
Маса тіла	0,214	-0,372	0,431	-0,144	0,196	-0,342	0,403	-0,127	0,223	-0,319	0,395	-0,182
ЖЄЛ	-0,206	0,164	-0,375	0,093	-0,188	0,148	-0,349	0,082	-0,194	0,151	-0,343	0,166
Динам. кисті	-0,133	0,452	-0,206	0,071	-0,125	0,424	-0,157	0,064	-0,119	0,415	-0,084	0,093
ЧСС	0,081	-0,112	0,516	-0,062	0,076	-0,121	0,497	-0,057	0,065	-0,119	0,531	-0,077
САТ	0,064	-0,080	0,421	-0,027	0,052	-0,069	0,455	-0,031	0,045	-0,052	0,408	-0,046
Час віднов. ЧСС	0,262	-0,241	0,483	-0,106	0,240	-0,236	0,491	-0,099	0,221	-0,247	0,505	-0,135
ІФС	-0,157	0,161	-0,415	0,090	-0,136	0,158	-0,427	0,082	-0,140	0,149	-0,388	0,126
АП	0,210	-0,115	0,428	-0,058	0,187	-0,132	0,433	-0,054	0,194	-0,103	0,452	-0,072
Рівень фіз. здоров'я	-0,234	0,244	-0,539	0,072	-0,209	0,217	-0,522	0,065	-0,196	0,223	-0,528	0,081

Примітка. R критичне для працівників 1-ї категорії – 0,361 (для $P<0,05$), R критичне для працівників 2-ї та 3-ї категорій – 0,332 (для $P<0,05$).

Аналіз коефіцієнтів кореляції між показниками фізичного стану працівників 1-ї службово-посадової категорії та їх результатами з бігу на 100 м дозволяє стверджувати про відсутність достовірного взаємозв'язку між досліджуваними показниками правоохоронців та їх результатами у вправі на швидкість (табл. 2). Дослідження коефіцієнтів кореляції між результатами працівників 1-ї категорії у підтягуванні на перекладині та показниками їх фізичного стану і здоров'я засвідчили наявність достовірного взаємозв'язку результатів виконання силової вправи та маси тіла ($r=-0,372$),

кистьової динамометрії ($r=0,452$) ($P<0,05$) (табл. 2). Виконання силової вправи має також вплив на показники ЖЄЛ, індексу фізичного стану, фізичного здоров'я та інші досліджувані параметри працівників ($r=0,164-0,244$), але зв'язок є недостовірним ($P>0,05$).

Кореляційний аналіз результатів працівників 1-ї категорії з бігу на 1000 м виявив, що між результатами виконання вправи на витривалість існує достовірний взаємозв'язок за всіма досліджуваними показниками фізичного стану і здоров'я (за винятком показника динамометрії руки) (табл. 2). Так, виконання вправ на витривалість достовірно впливає на зниження маси тіла ($r=0,431$), покращання показників ЖЄЛ ($r=-0,375$), покращання показників гемодинаміки ($r=0,421-0,516$), зміцнення здоров'я ($r=-0,539$) та поліпшення інших показників ($P<0,05-0,01$) (табл. 2).

Аналіз взаємозв'язку результатів спеціальної фізичної підготовки з показниками фізичного стану та здоров'я правоохоронців 1-ї категорії засвідчив відсутність достовірного зв'язку за всіма досліджуваними параметрами ($P>0,05$) (табл. 2). Значення коефіцієнтів кореляції між оцінками за виконання прийомів рукопашного бою та показниками фізичного стану працівників перебувають у межах $0,027-0,144$ ум.од. ($P>0,05$). Це свідчить про відсутність впливу показників СФП на стан здоров'я та фізичний стан основних систем організму працівників 1-ї категорії на етапі професійного становлення. Дослідження щодо виявлення ступеня впливу занять загальною та спеціальною фізичною підготовкою на показники фізичного стану і здоров'я працівників 2-ї та 3-ї службово-посадових категорій засвідчили подібну до взаємозв'язків працівників 1-ї категорії тенденцію. Так, аналіз коефіцієнтів кореляції між показниками фізичного стану працівників 2-ї та 3-ї категорій та їх результатами з бігу на 100 м і результатами спеціальної фізичної підготовки показав, що зв'язок є, але він недостовірний – коефіцієнти кореляції перебувають у межах $0,031-0,223$ ум.од. ($P>0,05$) при критичному значенні коефіцієнта $0,332$ ум.од. (табл. 2). Достовірний зв'язок результатів працівників 2-ї категорії у підтягуванні на перекладині виявлено із показниками маси тіла ($r=-0,342$), динамометрії сильнішої руки ($r=0,424$) ($P<0,05$). У працівників 3-ї категорії – із показниками кистьової динамометрії ($r=0,415$) ($P<0,05$) (табл. 2). Аналіз коефіцієнтів кореляції між результатами працівників 2-ї та 3-ї службово-посадових категорій з бігу на 1000 м та показниками їх фізичного стану показав, що результати виконання вправи на витривалість мають достовірно тісний взаємозв'язок з такими показниками, як маса тіла, ЖЄЛ, ЧСС, САТ, час відновлення ЧСС до вихідного рівня, індекс фізичного стану, адаптаційний потенціал та рівень фізичного здоров'я ($r=0,343-0,528$ при $P<0,05-0,01$) (табл. 2). У цілому серед вправ загальної фізичної підготовки, які позитивно впливають на досліджувані показники працівників МВС України на етапі професійного становлення, найбільше достовірних кореляційних зв'язків визначено з бігом на 1000 м (табл. 2). Це свідчить про необхідність удосконалення загальної витривалості для новоатестованих працівників з метою прискорення адаптації до нових умов навчання та служби, зміцнення здоров'я, покращання фізичного стану, працездатності та ефективності подальшої службової діяльності.

ВИСНОВКИ. Проведений аналіз підкреслює важливість розвитку основних фізичних якостей (зокрема витривалості) у працівників 1-ї категорії на курсах початкової підготовки застосовуючи засоби загальної фізичної підготовки. Це свідчить про необхідність удосконалення чинної програми з фізичної підготовки з працівниками 1-ї категорії на курсах початкової підготовки.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ полягають в обґрунтуванні та розробці програми вдосконалення фізичної підготовки працівників МВС України 1-ї службово-посадової категорії на етапі професійного становлення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Безпалый С. М. Стан організації та проведення фізичної підготовки з викладацьким складом ВНЗ МВС України / С. М. Безпалый, Ю. В. Вереньга // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. Серія : Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. – Чернігів, 2011. – Вип. 91, т. 1. – С. 44–48.
2. Основи спеціальної фізичної підготовки працівників органів внутрішніх справ : навч. посібник / М. І. Ануфрієв, С. Є. Бутов, О. Ф. Гіда, С. М. Решко. – К. : НАВСУ, 2003. – 336 с.
3. Положення з організації професійної підготовки осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ України : Наказ МВС України № 318 від 13.04.2012 р.
4. Положення про організацію початкової підготовки працівників органів внутрішніх справ України : Наказ МВС України № 177 від 24.04.2009 р.
5. Фізичний стан вперше прийнятих на службу працівників органів внутрішніх справ України / Ю.В. Вереньга, К.В. Пронтенко, В.В. Бондаренко, С.М. Безпалый, О.В. Хуторянський // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2013. – № 5. – С. 18–22.

6. Clausen J. P. Effect of Physical Training and Cardiovascular Adjustments to Exercise in Man / J. P. Clausen // *Physiological Reviews*. – 1997. – № 57. – P. 779–816.
7. Clede B. New ways to train police / B. Clede // *Law and Order*. – USA, 1997. – №12. – P. 37–38.
8. Markides L. G. High Intensity Endurance Training in 20 to 70 Years Old Healthy / L. G. Markides, J. F. Heighnhauser, N. L. Jones // *J. Appl. Phys.* – 1990. – P. 48–55.
9. Pedersen B. K. Exercise and The Immune System Regulatin, Integration and Adaptation / B. K. Pedersen, L. Hofmann-Goetz // *Physiol. Rev.* – 2000. – N 80 (3). – P. 1055–1081.
10. Training to win : Police-Specific Physical Conditional // *Law and Order*. – USA, 1990. – №9. – P. 50–56.

Волік С.В.

ІНВЕСТУВАННЯ У ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКИЙ ФУТБОЛ – ЗАПОРУКА ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНСЬКИХ КОМАНД

У статті розглянуто інвестування у дитячо-юнацький футбол, структуру, інфраструктуру, кількісний склад тренерів та учнів футбольних академій України. Представлені дані, щодо стану дитячо-юнацького футболу в Україні на прикладі ФК «Металіст».

Ключові слова: футбольна академія, клуби, дитячо-юнацький футбол.

Волік С.В. Инвестирование в детско-юношеский футбол – залог перспективы украинских команд. В статье рассмотрены инвестирование в детско-юношеский футбол, структуру, инфраструктуру, количественный состав тренеров и учеников футбольных академий Украины. Представлены данные относительно состояния детско-юношеского футбола в Украине на примере ФК «Металлист».

Ключевые слова: футбольная академия, клубы, детско-юношеский футбол.

Volyk S. Investment in children and youth football – pledge of Ukrainian teams prospect. State of children and youth football in Ukraine is presented in the research. Components of program are defined. The program should include:

- *tasks and basic principles of youth football development;*
- *organizational structure of youth football sector (organizational scheme, interested agencies, attitude to contender for the license, youth teams, etc.);*
- *staff (technical, medical, executive and other staff with the indication of a necessary minimum level of qualification);*
- *infrastructure which is provided to the sector of youth football (study and training objects, sports constructions for games, etc.);*
- *financial resources (available budget, deductions of contender of the license, players or local self-government institutions, etc.);*
- *program of football training for different age groups (game mastery, technical, tactical and physical training);*
- *program of game rules studying;*
- *anti-drug program;*
- *medical care of players of youth teams (including carrying out of medical examinations);*
- *procedure of check and feedback for an assessment of results and tasks fulfillment;*
- *validity period of the program (at least – three years, maximum – seven years).*

The structure of children and youth football of FC "Metallist" is presented. It is defined that nowadays rather effective system of functioning formed in leading football clubs, which won 1st and 2nd places in 2012/2013 season ("Shakhtar", "Metallist"). This system allows to popularize football, to involve large number of children and youth for trainings that eventually gives an opportunity to prepare reserves for the first teams. At the same time, main components of teams have insignificant number of pupils. This demands considerable changes in the system of football players training.

Key words: football academy, clubs, children and youth football.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Україні потрібен високоякісний футбол, а у вищій лізі чемпіонату України повинні грати ті клуби, що є кращими з точки зору їхніх спортивних досягнень. Таким чином, необхідно прагнути до такої мети:

- клуби, що беруть участь у національних і клубних змаганнях УЄФА, повинні здійснювати інвестиції в програми розвитку дитячо-юнацького футболу;